

ВІДКРИТИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР – освітній простір, що надає суб'єктам можливості самовизначення власного образу та вибору шляхів побудови індивідуальної освітньої траєкторії для його формування. У В. о. п. реалізуються особливості й принципи відкритої освіти, зокрема забезпечується доступність відкритих інформаційно-освітніх ресурсів світової спільноти в будь-який час та з будь-якого місця, що має підключення до мережі Інтернет.

У закритому освітньому просторі (ЗОП) ззовні наперед визначені всі можливі освітні траєкторії, а також образ суб'єкта освітнього процесу. Будь-яка попередньо спроектована освітня програма унеможливорює зміну, заміну наявних і появу нових освітніх траєкторій. Для суб'єкта у такому просторі визначальним постає формування самодисципліни та волі опанувати обов'язкову освітню/навч. програму. В умовах розвитку інформаційного суспільства ЗОП потребує реформування та розвитку шляхом цілеспрямованого формування сучасного інформаційно-освітнього середовища, пед. виваженого проектування та використання комп'ютерно орієнтованих методичних систем навчання, а також відповідного удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації пед. та наук.-пед. працівників, керівних кадрів освіти, працівників ІТ підрозділів навч. закладів, наук. установ, органів управління освітою.

Під час проектування освітніх процесів в умовах В. о. п. як відкритої системи особливого значення набувають характеристики їх нелінійності, свобода вибору місць, термінів і темпів опанування знань та набуття компетентностей, реалізація справжнього переходу від принципу «освіта на все життя» до принципу «освіта впродовж усього життя». У В. о. п. освітні функції поряд з традиційними освітніми інституціями (дошкільні заклади, заклади середньої та вищої освіти тощо) можуть виконувати будь-які інші елементи соціального, культурного й інформаційного середовища, якщо вони використовуються з освітніми, розвиваючими та виховними цілями.

В. о. п. може розглядатися як ієрархія підпросторів з розподілом за чотирма рівнями: 1) відкритий глобальний або міжнародний освітній простір; 2) відкритий

регіональний освітній простір (наприклад, європейський, нац.); 3) відкритий інституціональний освітній простір (наприклад, закладу освіти); 4) відкритий індивідуальний освітній простір. Усі простори взаємозумовлені та мають властивості синергетичних систем.

Закритий й відкритий освітні простори є взаємодоповнюючими, що зумовлює потребу в організації на дидактичному та предметно-методичному рівнях переходів від одного типу простору до іншого. Сучасна пед. наука має значно ґрунтовніші напрацювання з теорії та практики побудови, функціонування та розвитку ЗОП, ніж В. о. п.

Лит.: 1. Биков В., Кремень В. Категорії «простір» і «середовище»: особливості модельного подання та освітнього застосування // Теорія і практика управління соціальними системами. 2013. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/1188>. 2. Биков В., Спірін О., Пінчук О. Сучасні завдання цифрової трансформації освіти. Київ, 2019. 3. Коробкова П. Сущность понятия открытого образовательного пространства в контексте развития воспитательного потенциала семьи // Вестник ПГГПУ. Серия № 1. Психологические и педагогические науки, 2017. URL: <https://cyberleninka.ru/article>.

О. М. Спірін